

Příběh školní lípy

JARO

LÉTO

PODZIM

ZIMA

„V kraji, kde každému musí poskočit srdce nad krásou přírody, nad rozmanitým a kopcovitým terénem plným lesů se spoustou zvěře, nad kouzelnými východy a západy slunce, tak v tomto kraji je můj domov. Sem patřím. Zde ševelí mé listy. Tu ne jeden umělec okouzlen čerpal inspiraci pro svá díla. Zde ne jeden obyčejný člověk, ač unaven cestou či prací, spočinul na některém kopci a kochal se úžasnými výhledy a přírodou. Včera i dnes. Ano, je to „kraj, kde vysočina nabírá dech a pole skládají slib chudoby“, jak kdysi napsal básník František Halas. Je to krásný i tvrdý kraj zároveň. Život tu není jednoduchý, ale je nádherný. A ti, co zde žijí, tak jsou na to hrdí a nesou si to ve svém srdci napořád.

I já jsem hrdá na toto místo, ač jsem nepoznala jiné. Ačkoli nerozumím lidskému počínání, protože jsem strom, lípa, ačkoliv nedokážu vypsát všechny příběhy, které se tu odehrály, i přesto je v sobě nesu po všechna ta léta a nasávám je od kořenů do všech větví a listů se všemi radostmi i strastmi. Už nepočítám na dny, spíš na roky, možná na desetiletí. Co je pro mě den? Mávnutím proutku. Za těch čtyři sta let, co tu poklidně žiji, shlížím na tuto krásnou vísku Sulíkov, na všechno to lidské hemžení a snažení. Je to tak dávno a přesto krátko, co mě spolu s dalšími osmi vysadily laskavé ruce toužící po klidu a míru v této dědině. Avšak už jen dvě můžeme dosvědčit, jak se tu žilo někdy v době pobělohorské. Tehdy tu stávalo sedm domků. Byly jiné, menší a dřevěné, přesto posloužily velmi dobře svým obyvatelům. Byly jsme vlastně něco jako dnešní hromosvod. Přece je lépe, když blesk uhodí do stromu, než do stavení. Často hledali pode mnou úkryt při bouři nezkušení, nevědouce, že právě toto je místo, kam s největší pravděpodobností může uhořit. O tom svědčí mnoho černých stop po mém těle. Jednou se malý chlapec bláhově běžel schovat ke mně. Nepomáhalo ani varovné šumění větví, až starostlivé upozornění dědečka, jenž přesvědčil vnuka, aby hledal úkryt jinde, jej zachránilo od hrozícího nebezpečí.

Moje košatá koruna přehlédne snad celou ves. Fantastické místo mi umožňuje sledovat kdysi trstenickou stezku spojující Čechy s Moravou, křižovatku cest, na níž stojí dodnes stavení, kde bývala starodávná hospoda Hukovna, mohu pozorovat rozšířený kostelík, který s léty měnil podobu, i vzhlížet

k větrnému mlýnu, jenž se hrdě vypínal na kopci Povětrňáku. Pamatuji si poklidné doby plné radosti, divadel a zábavy, také však doby bojů a strachu z válek. A nebylo to jednou. Vždy se mi sevřelo srdce úzkostí z procházejících vojsk putujících buď z kopce, nebo do kopce, jinak to ani v našich opičích horách (jak se tu někdy říká) nejde. Ať už to bylo na jaře roku 1645, kdy tudy procházelo švédské vojsko a u Ústupu svedlo boj s císařskými. Švédové byli sice poraženi, ale dlouho se po lesích potulovali vojenští zpozdilci a vraceli se k Brnu. Strach z loupežníků, kteří se toulali po okolí a okrádali pocestné, se šířil krajem. Dokonce také na Hukovně tito lapkové zdržovali pocestné dlouho do noci, aby je pak omráčili a obrali o vše. Za války o rakouské dědictví 1741 táhla prusko-saská vojska přes Moravu na Vídeň. Při návratu šli přes Sulíkov do Poličky. Vojáci byli vyhladovělí, měli obavy z rakouského vojska a z nemocí, které se v jejich řadách šířily. U Ústupu si vyhlédli místo k oddechu, jenže došlo ke krvavé bitvě. Císařští zvítězili nad Sasy. Jen několika se podařilo prchnout do Křetína a informovat své jednotky, co se stalo. Sasové si mysleli, že je udali místní, a tak pomstili porážku vypálením Ústupu. Od té doby spousta místních názvů v okolí připomíná tyto krvavé události. Kousek ode mě „Smrady“ jsou pojmenované kvůli zápachu z tlejících mrtvých těl vojáků i koní, „Spálenec“ podle místa, kde se buď páčila mrtvá těla, či vypukl při boji požár z křesadlových pušek nebo „U Saksa“ podle zabitého saského vojáka. A i v dnešní době se našly na polích, kde se bojovalo, kosti, zbraně, dělové koule a podkovy. Za dob prusko-rakouské války v roce 1866 se vojska přesouvala opět přes naši vísku. Za pozorovatelnou si vybrala 14m vysokou rozhlednu větrného mlýna. „Prajzů“ se lidé báli. Měli strach o svůj majetek, dobytek, často se před nimi skrývali v lesích a především se báli nemocí, které sem přivlekly, zvláště cholery. Po jejich odchodu nakázali mlýn zbourat, aby nesloužil jako významný strategický bod v kraji.

Boje byly bohužel i ve 20. století. První světová válka znamenala pro naši vesničku odvod 21 mužů do války, z nichž čtyři zemřeli. Doba byla těžká. Na začátku války byla velká bída, neúroda, přes zimu velké mrazy a nebyl, kdo by dřevo nadělal. Proto i školy byly zavřeny celý měsíc. Tehdy do naší školičky, přestavěné z bývalé rychty a na jejíž zahradě stojím, chodilo 91 dítek (na rozdíl od dnešních 20) a mezi nimi i čtyři chlapci a jedna dívenka z rodin italských uprchlíků. Ti museli kvůli bojům opustit své domovy v Tyrolech a našli přechodný domov právě v naší vesničce a sousedních Vřesicích. Po válce se vrátili domů. Jenže za nějaký čas nastala druhá světová válka a též docházelo k všeobecné mobilizaci, ke strádání a obavám o život. Na vlastní oči jsem viděla tři romské chlapce, kteří jednoho dne zkrátka nepřišli do školy. Proč? S celou rodinou byli odvedeni do koncentračního tábora, nejdříve do nedalekého Hodonína a pak do Osvětimi-Březinky. Už se nevrátili. Pouze jejich sestra Marie. Tady se sice nebojovalo, ale slyšeli jsme letadla, z dálky se ozývaly výbuchy bomb, okna, dveře drnčely. Hrůza. Co strachu jsem musela vytrpět, když jedné mrazivé noci roku 1945 obklíčilo gestapo s dusotem domy dvou mladíků, kteří neunesli nasazení na vojenskou výrobu v Mostě a z dovolené se nevrátili zpět do výroby. Sice se schovali doma v úkrytu, jenže místo nich odvedli tatínky a bratra. Mladíci se druhý den šli nahlásit sami... Ke konci války jsem přímo před nosem měla německé vojáky, strojní četou. Usadili se ve škole ve dvou třídách i v bytě řídicího učitele. Na školním dvoře byla zaparkována tři auta s velkou polní kuchyní. Celkově ve vsi pobývalo přes 100 německých vojáků po staveních, 25 km za frontou opravovali pušky, děla, tanky. I přesto, že se k místním chovali slušně, stále mám před očima proudy vojenských aut, povozů a pěších na cestách od Letovic k Olešnici, když poražení Němci ve spěchu prchali na západ a ničili za sebou všechny stroje, co měli. Ještě za jejich odchodu lidé vyvěšovali vlajky na škole i jiných domech. Po osvobození se tu na chvíli vystřídalo asi 20 ruských vojáků, kteří taktéž našli útočiště vedle mě, ve škole, a další den pokračovali dál.

Dnes v 21. století žijí sice stále obklopena přírodou, ale už v jiné - moderní době, během níž se mnohé změnilo. Za školní zahradou vyrostlo hřiště s vletišťem, které si prý vysnil a namyslel ve vězení bývalý řídicí učitel zdejší školičky, který tak moc miloval tuto dědinku, vlast, prezidenta Masaryka i svobodu, až se to totalitnímu režimu znelíbilo a umlčelo ho na 15 a nakonec „jen“ 7 let za mřížemi. Pořádně to tu ožilo. Už nestojím za vsí, ale skoro se dá říct, že přímo v centru dění. S převážnou částí

mladých jako kdybych ožila. Ve vzpomínkách se někdy vracím do dob minulých a už si nějaké boje nedokážu představit. A přesto nedávno jedna hrozba opět vyvstala. Na Ukrajinu vtrhla ruská vojska a začalo se válčit. Tehdy, podobně jako kdysi z Itálie, prchali lidé ze svých domovů do bezpečí, tak i k nám se dostaly rodiny s dětmi, tentokrát ukrajinské. A místní, snad po vzoru svých předků, jim nabídli útočiště. Ve škole ve školním bytě. Pode mnou se tedy stále prohánějí děti a mezi nimi i ukrajinské. Jak hrozné to je a nádherné zároveň. Hrozné, že i v dnešní době musí prchat před nebezpečím, protože někdo rozpoutal nepokoje a války, ale na druhé straně nádherné, protože i naprosto cizím lidem někdo dokáže nezištně pomoci. Jakoby se zlo snoubilo s dobrem. Kéž bych byla mlčícím svědkem ještě aspoň další čtyři století, abych mohla jako symbol svobody zjistit, že přece to dobro nakonec vždycky zvítězí, jako tomu bylo, je a snad i bude navždy.

Pro představu [video](#) naší lípy.